

dr Wojciech Grabowski

Podstawowe wiadomości o islamie

Przedmiot fakultatywny poświęcony jest przedstawieniu problematyki religii muzułmańskiej we współczesnym świecie. Poza wprowadzeniem do podstawowych założeń islamu i poznaniu jego historii oraz dorobku cywilizacyjnego podczas zajęć skupimy się na kwestiach odmienności kulturowej, stereotypach w postrzeganiu religii i jej wyznawców, problemach z nimi związanymi, takimi jak terroryzm, prawa kobiet, dżihad, zacofanie i rozwój czy „arabska wiosna”. Przedmiot ma charakter interdyscyplinarny obejmujący zagadnienia z zakresu politologii, socjologii, religioznawstwa, filozofii i stosunków międzynarodowych.

1-4. Wprowadzenie do islamu

- a) Specyfika i uwarunkowania czasów *dżahilijji*
- b) Kontekst narodzin islamu
- c) Rozprzestrzenianie się islamu – kalifat Umajjadów i Abbasydów
- d) Główne dogmaty i filary wiary
- e) Koran i sunna jako źródła muzułmańskiej jurysprudencji
- f) Podziały polityczne i religijne wewnątrz islamu – „jedna Księga wiele wspólnot”

5. Szyizm

- a) „Fitna czyli wojna w sercu islamu”
- b) Specyfika wiary szyickiej (mahdyzm, imamici, takijja, szahadat, ajatollah)
- c) Rewolucja irańska
- d) Libański Hezbollah

6-8. Kobieta w islamie

- a) Kobieta w okresie dżahilijji
- b) Kobieta uprzedmiotowiona
- c) Kobieta ubóstwiana
- d) Kobieta wobec islamu
- e) Egalitaryzm i prawa natury
- f) Doskonała kobieta islamu
- g) Kobieta wobec kultury islamu
- h) Kobieta w ukryciu
- i) Pozycja kobiety w rodzinie
- j) Równouprawnienie w świecie islamu
- k) Kobieta w edukacji
- l) Kobieta na rynku pracy
- m) Prawa polityczne kobiet

9. Islam w Polsce

- a) Obecność muzułmanów w Europie
- b) Polscy Tatarzy
- c) Imigranci w krajów muzułmańskich
- d) Polscy konwertycie

- e) Organizacje muzułmańskie w Polsce
10. Islamofobia
- a) Definiowanie zjawiska
 - b) Islamofobia w Polsce
 - c) Islamofobia w oczach muzułmanów
11. Kryzys migracyjny
- a) Pojęcie i przyczyny kryzysu
 - b) Uchodźca a imigrant
 - c) Imigracja do UE
 - d) Istota kryzysu
 - e) Zagrożenia dla bezpieczeństwa
 - f) Skutki migracji dla Polski
 - g) Integracja imigrantów
 - h) Ekonomia a migracja
12. Paradygmat zderzenia cywilizacji
- a) Sąd nad teorią Zderzenia Cywilizacji Samuela Huntingtona
 - b) Islamofobia i antywesternizm jako skrajne przejawy zderzenia cywilizacji
 - c) Fundamentalizm muzułmański w Europie
 - d) Zamachy terrorystyczne w Londynie i Madrycie
13. „Arabska Wiosna” czyli rewolucja w świecie islamu
- a) Przyczyny, przebieg i konsekwencje rewolucji
 - b) Stadia przypadków – różnice i podobieństwa, sukcesy i porażki, zwycięzcy i pokonani
 - c) Rola mediów społecznościowych
 - d) Wpływ państw zachodnich na przemiany w świecie arabskim
14. Islam wobec wyzwań zacofania i rozwoju
- a) Globalizacja a rozwój
 - b) Globalizacja gospodarcza a muzułmański Bliski Wschód
 - c) Umiarkowany islamizm wobec wyzwań globalizacji

Literatura podstawowa

1. J. Danecki, Podstawowe wiadomości o islamie, Warszawa 2011 lub starsze

Literatura uzupełniająca

1. G.Kepel, Święta wojna. Ekspansja i upadek fundamentalizmu muzułmańskiego, Warszawa 2003
2. E.Sivan, Radykalny Islam, Kraków 2005
3. G.Corm, Bliski Wschód w ogniu. Oblicza konfliktów 1956-2003, Warszawa 2003
4. P.Kłodkowski, O pęknięciu wewnątrz cywilizacji, Warszawa 2005
5. J.Jansen, Podwójna natura fundamentalizmu muzułmańskiego, Kraków 2005
6. A.Parzymies (red.), Islam a terroryzm, Warszawa 2003
7. E.Pace, P.Stefani, Współczesny fundamentalizm religijny, Kraków 2002
8. B.Tibi, Fundamentalizm religijny, Warszawa 1997
9. A.Mrozek-Dumanowska (red.), Islam a demokracja, Warszawa 1999
10. A. Wąs, Bracia Muzułmanie w Jordanii, Lublin 2006
11. R.Ożarowski, Ideologia na Bliskim Wschodzie, Gdańsk 2006
12. K.Armstrong, W imię Boga. Fundamentalizm w judaizmie, chrześcijaństwie i islamie, Warszawa 2005
13. A.Krawczyk, Terroryzm ugrupowań fundamentalistycznych na obszarze Izraela w drugiej połowie XX wieku, Toruń 2007
14. Y.Melman, M.Javedanfar, Nuklearny sfinks. Iran Mahmuda Ahmadinedżada, Warszawa 2008
15. Z. Landowski, Islam. Nurty, odłamy, sekty, Warszawa 2008
16. D. Cook, Męczeństwo w islamie, Kraków 2009
17. J. Zdanowski, Współczesna muzułmańska myśl społeczno-polityczna. Nurt Braci Muzułmanów, Warszawa 2009
18. J. Zdanowski. Historia Bliskiego Wschodu, Wrocław 2010
19. R. Ożarowski. Hezbollah w Stosunkach międzynarodowych na Bliskim Wschodzie, Gdańsk 2011
20. K. Górak-Sosnowska, Muzułmańska kultura konsumpcyjna, Warszawa 2011
21. G. Kepel, Fitna. Wojna w sercu islamu, Warszawa 2006
22. G.Górak-Sosnowska, J.Jurewicz (red.), Kulturowe uwarunkowania rozwoju w Azji i Afryce, Łódź 2010
23. 24. E. Machut-Mendecka, Archetypy islamu, Warszawa 2006
24. D. Chmielowska, B. Grabowska, E.Machut-Mendecka (red.), Być kobietą w Oriencie, Warszawa 2008
25. A.Mrozek-Dumanowska, Islam i jego odnowa, Warszawa 2010
26. H.Ali Jamsheer, Historia powstania islamu jako doktryny społeczno-politycznej, Warszawa 2009
27. A.Mrozek-Dumanowska, J.Zdanowski (red.), Islam a globalizacja, Warszawa 2005